

KNS yrkeskonferens för närvårdare/undersköterskor/ SoSu- assistenter/Helsefagerbeidere

Anne Ranta
anne.ranta@jhl.fi
Köpenhamn
6 oktober 2022

Förtida pension inom kommunal sektor och utmattning / etisk stress

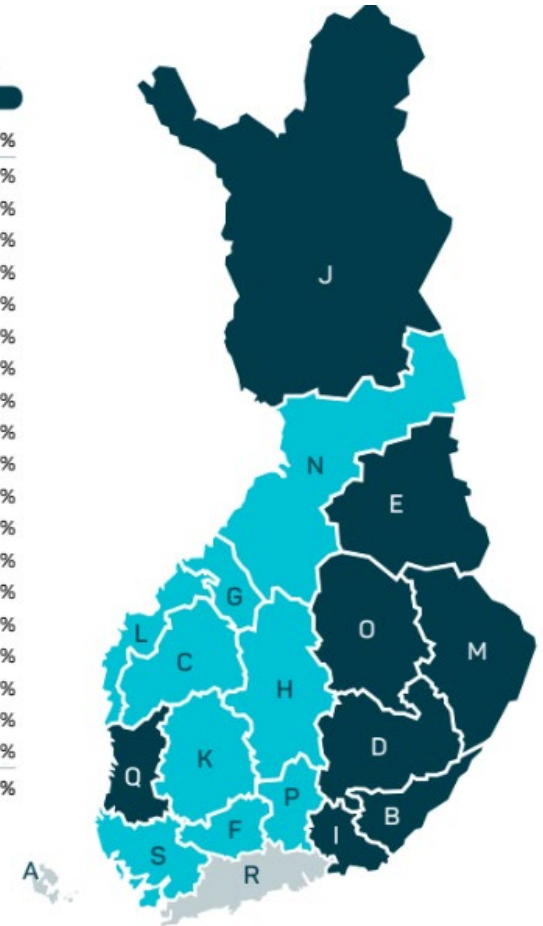
Pensionsavgångar inom kommunal sektor: anställda inom kommunal sektor 2022 - 2031

- Prognos av pensionsavgångar inom kommunal sektor per landskap 2022-2031
- KEVA:s statistik: försäkrade personer med anställnings- eller tjänsteavtal den 31 december 2020
- Keva = Pensionsförsäkringsinstitut för anställda i kommunal sektor
- Keva är Finlands största pensionsförsäkrare som sköter pensionsärendena för kommunsektorn, staten, kyrkan, FPA:s personal, Finlands Bank och de nya välfärdsområdena. Till Kevas andra arbetsuppgifter hör arbete som ska minska risker med förlorad arbetsförmåga

maakunnittain 2022–2031

Maakunta	Henkilöä	%
A Ahvenanmaa	996	29,4 %
B Etelä-Karjala	4 034	35,6 %
C Etelä-Pohjanmaa	7 012	33,9 %
D Etelä-Savo	5 254	36,4 %
E Kainuu	2 881	36,7 %
F Kanta-Häme	5 509	33,7 %
G Keski-Pohjanmaa	2 707	30,9 %
H Keski-Suomi	8 354	34,3 %
I Kymenlaakso	5 249	36,1 %
J Lappi	6 716	37,7 %
K Pirkanmaa	14 573	31,9 %
L Pohjanmaa	5 890	31,7 %
M Pohjois-Karjala	5 710	36,4 %
N Pohjois-Pohjanmaa	13 400	33,5 %
O Pohjois-Savo	9 535	35,3 %
P Päijät-Häme	5 821	34,4 %
Q Satakunta	7 246	35,3 %
R Uusimaa	47 095	29,9 %
S Varsinais-Suomi	14 668	32,1 %
Koko maa	172 649	32,7 %

De 25 största yrkesgrupperna i kommunal sektor, pensionsavgångar de kommande 10 åren

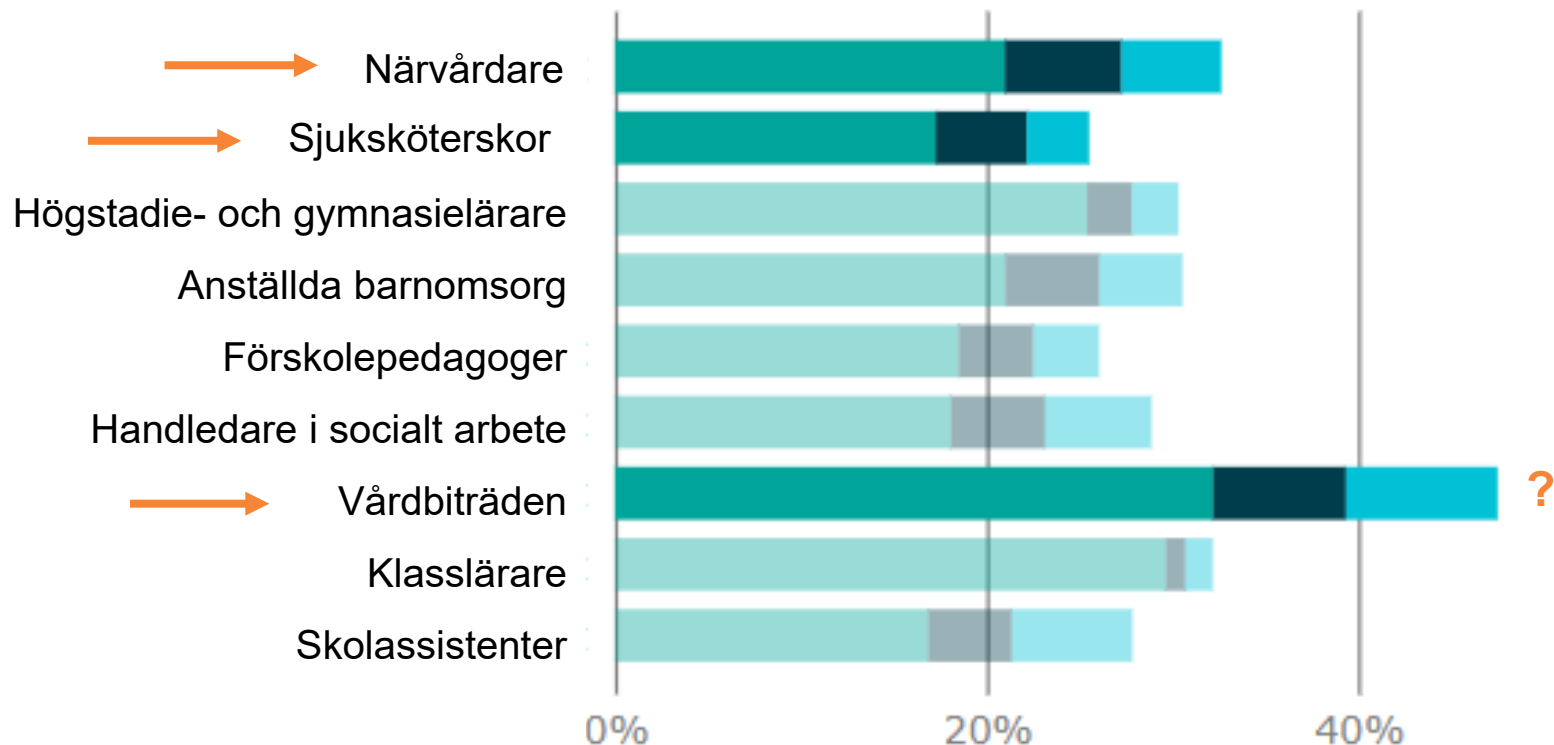
	Förtidspension, deltid		Förtidspension, arbetsförmåga	Samtliga pensionärer
	Ålderspension			
→ Närvårdare/Undersköterskor	12 523	2 688	3 106	18 316
→ Sjuksköterskor	8 470	2 295	1 970	12 735
Högstadiе- och gymnasielärare	10 719	1 307	1 410	13 436
Barnomsorgens anställda	5 465	1 309	1 386	8 160
Förskolelärare	3 128	756	793	4 677
Handledare för socialt arbete	2 983	965	1 094	5 042
→ Vårdbiträden	5 374	890	1 274	7 538
Skolassistenter	2 457	782	1 061	4 300
Klasslärare	3 758	279	364	4 400
Specialistsakkunniga inom administration	2 244	461	521	3 226
Sekreterare (allmän verksamhet)	3 601	442	371	4 415
Speciallärare	2 387	250	312	2 950
	-----	---	---	-----

De 25 största yrkesgrupperna i kommunal sektor, pensionsavgångar de kommande 10 åren (forts.)

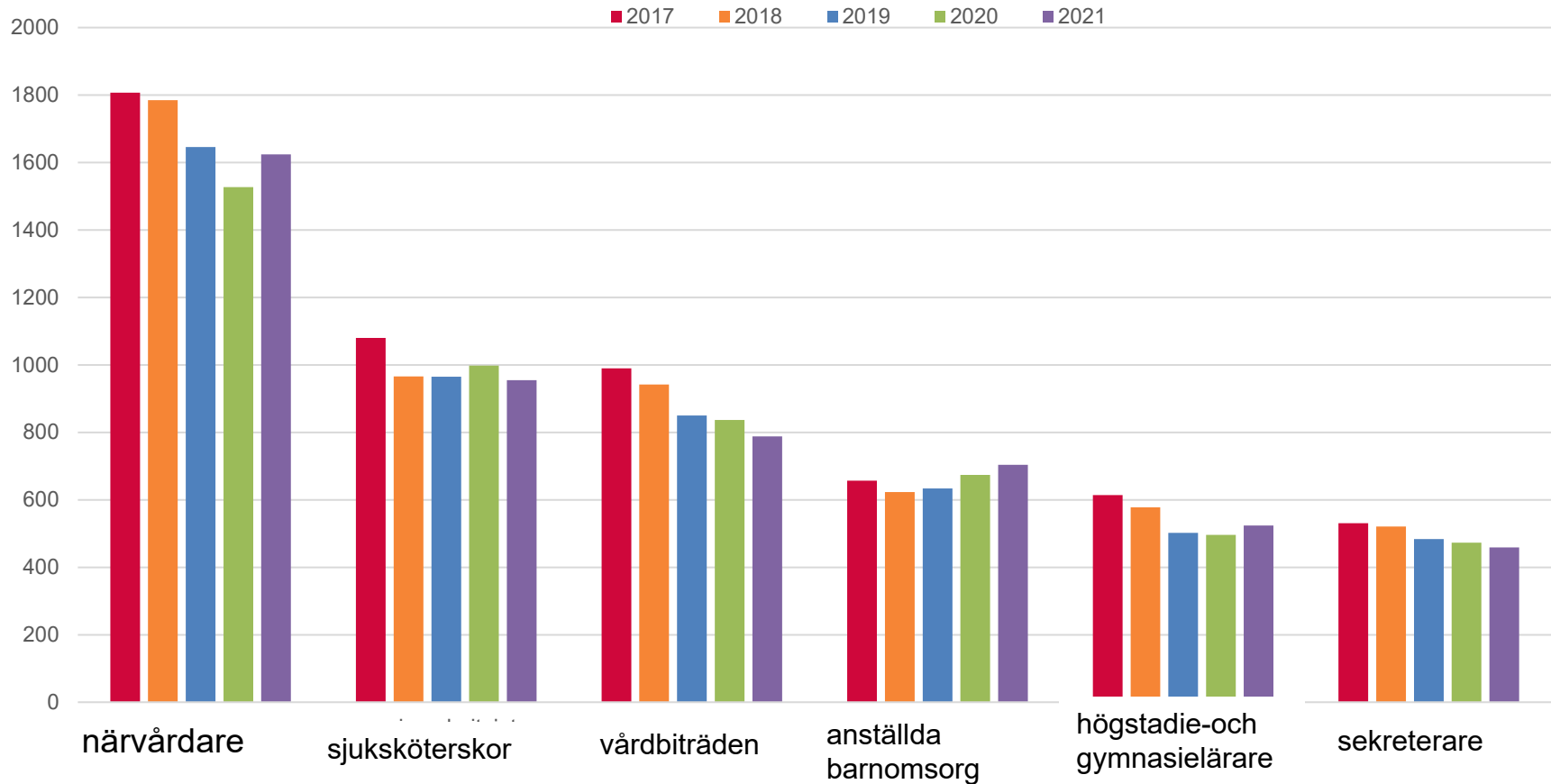
	Förtidspension, deltid		Förtidspension, arbetsförmåga	Samtliga pensionärer
	Ålderspension			
Lednings- och avdelningssekreterare	2 707	550	401	3 658
Läkarspecialister	714	320	343	1 377
Köksbiträden	2 027	507	567	3 102
Socialarbetare	1 241	420	385	2 046
Hälsovårdare	1 284	407	359	2 050
Brandpersonal	683	167	360	1 211
Städpersonal	1 972	355	561	2 889
Allmänläkare	594	213	157	964
Fysioterapeuter	791	232	232	1 256
Dagbarnvårdare	1 344	199	299	1 841
Bioanalytiker (vården)	870	221	179	1 270
Avdelningsskötare	1 343	185	171	1 699
Psykologer	414	150	227	791

Prognos pensionsavgångar: bedömt antal pensionsavgångar de kommande 10 åren i de största yrkesgrupperna (%-andel av samtliga pensioner)

● Ålderspension ● Förtidspension, deltid ● Förtidspension, heltid

Personer i pension inom kommunal sektor – de största yrkesgrupperna 2017 – 2021 (alla pensioner inräknade)

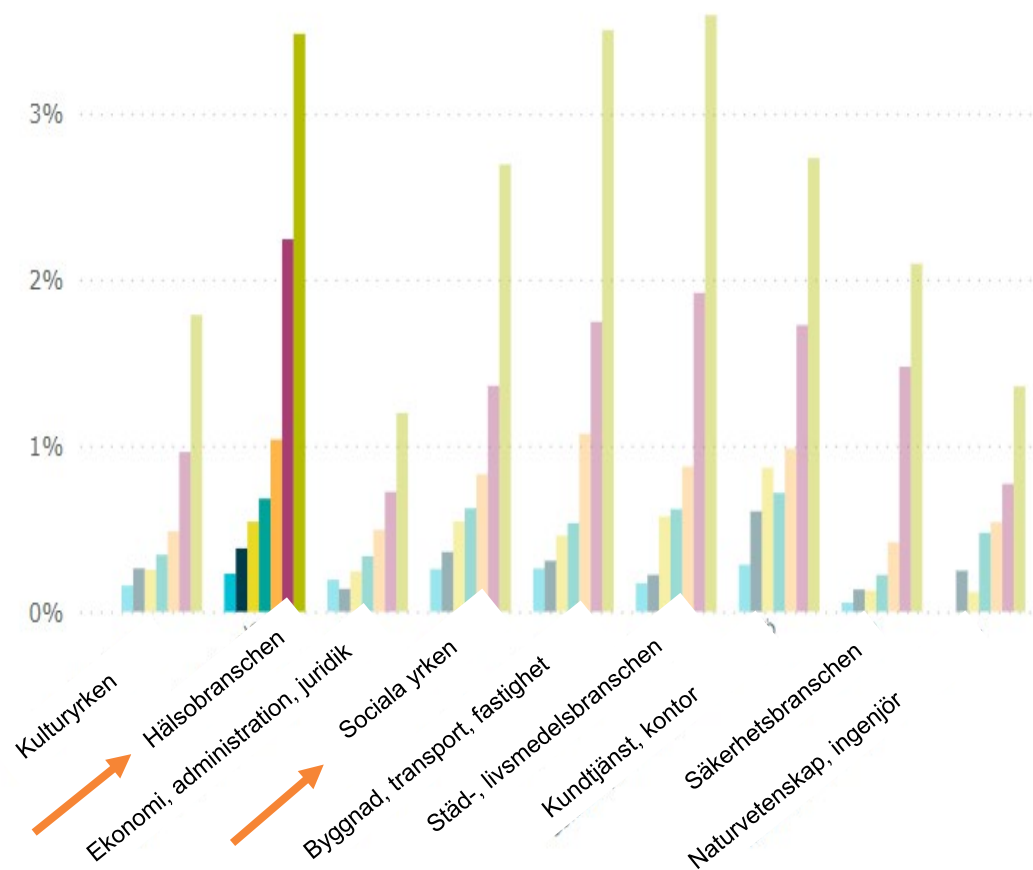

Förtidspensionärer i kommunal sektor 2021: yrkesgrupp och åldersgrupp

- De största yrkesgrupperna ordnat efter arbetsförmåga, alla åldersgrupper samlat

Yrkesgrupp	Försäkrade
Närvårdare	56 615
Sjuksköterska	52 524
Vårdbiträde	17 406
Specialistläkare	7 692
Hälsovårdare	6 630
Allmänläkare	4 678
Fysioterapeuter	4 211
Bioanalytiker	3 908
Lokalvårdare	3 869
Tandläkare	3 355
Överläkare	3 230
Ambulanssjukvårdare	3 080
Tandläkare	2 668
Medicinteknisk personal, röntgenspecialist	2 501
Barnmorska	2 200
Vårdare psykiatri	1 450
Arbetsterapeut	1 323
Hälso- och Arbetsmiljöinspektör	1 228
Tandhygienist	1 118
Djurläkare	790

Ålder ● -35 ● 35-39 ● 40-44 ● 45-49 ● 50-54 ● 55-59 ● 60-

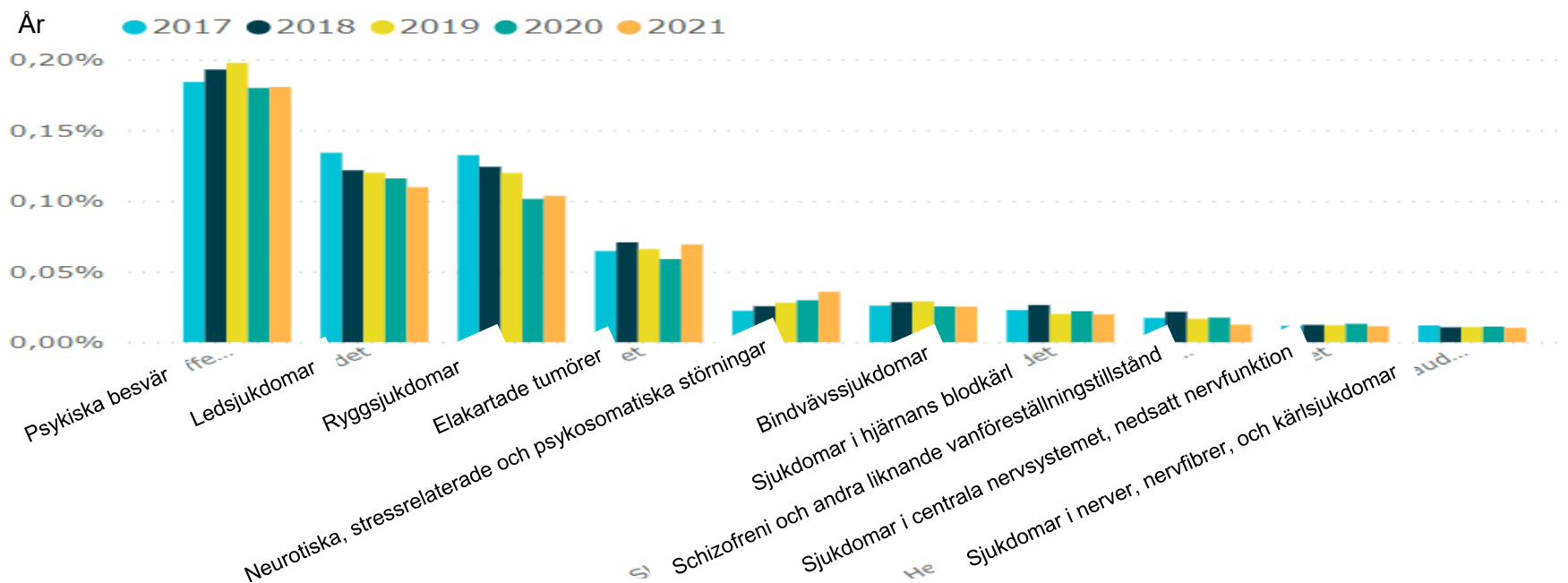

Förtida pension i kommunsektorn på grund av sjukdom 2017 - 2021

Förtida pension på grund av arbetsförmåga i de största diagnosgrupperna

Primär diagnos	2017	2018	2019	2020	2021
Återkommande depression	573	620	624	582	557
Depressionstillstånd	445	451	477	454	462
Knäartros	254	266	219	221	218
Övriga sjukdomar i ryggdiskar	245	210	205	189	170
Schizofreni	133	138	143	125	133
Ryggsmärta	139	129	139	103	122
Slitage i nacke	135	142	131	117	101
Bröstcancer	127	110	135	104	138
Muskelsjukdom i axlar, skuldror	109	120	132	106	109
Polyartros	120	95	98	121	126

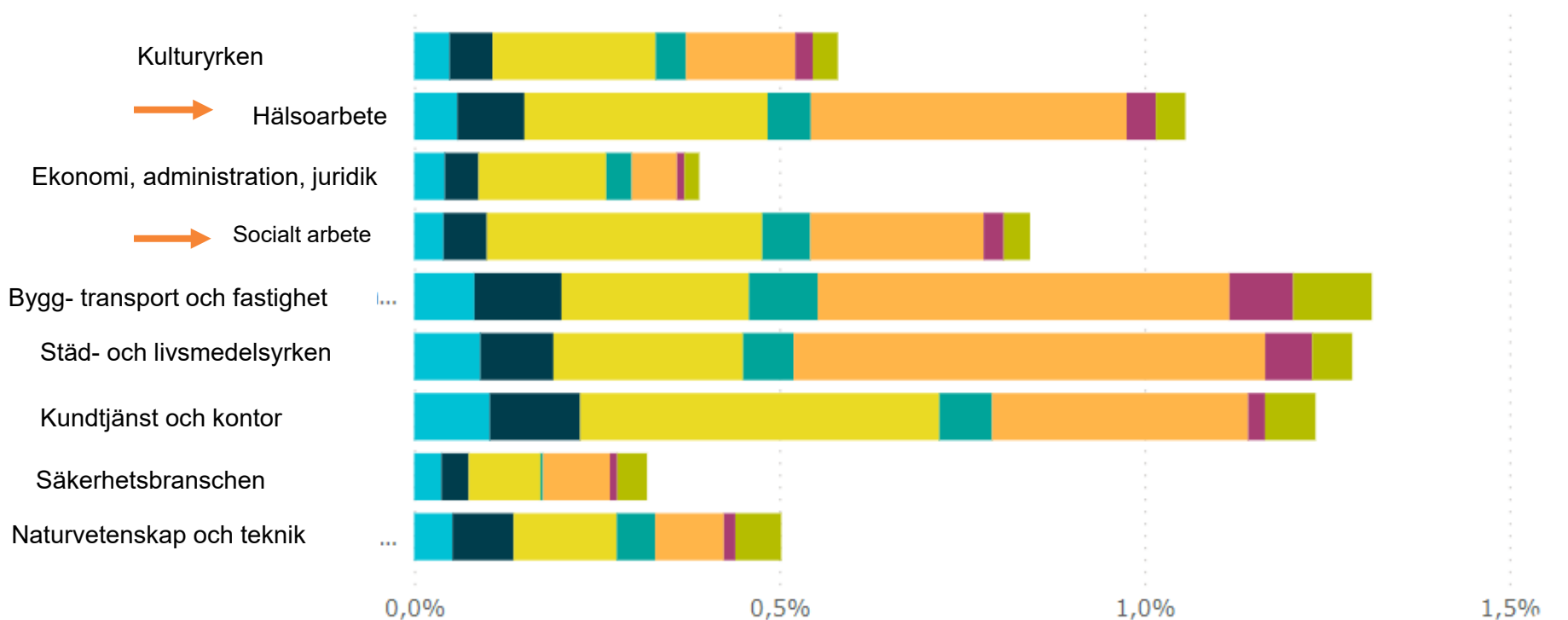

Förtida pension inom kommunsektorn 2021, i yrkesgrupper och sjukdomsorsak

Icke åldersstandardiserad sjukpension per yrkesgrupp och huvudsaklig sjukdomsorsak

Sjukdomsorsak

Neurologisk Tumörer Psykisk ohälsa Övriga Rörelseorgan Skador Blodkärl

Utmattningssyndrom /stress

- **Utmattningssyndrom** är ett störningstillstånd till följd av oavbruten arbetsstress, som skapar trötthet av utmattningsskäraktar, kognitiva svårigheter, växande cynisk attityd mot arbetet och sänkt professionell självkänsla.
- Utmattningssyndrom är ingen sjukdom men tillståndet ger risk att utveckla sjukdom.
- I bakgrunden för utmattningssyndrom finns i allmänhet en från början motiverad arbetare och orimliga arbetsförhållanden sett ur arbetshälsoperspektiv
- **→ Utmattningssyndrom utvecklas alltså i samspelet mellan arbete och arbetare, och därför finns orsakerna i allmänhet både i arbetet och hos arbetaren**
- Ett hållbart tillfrisknande från utmattningssyndrom förutsätter åtgärder för att stärka arbetarens resurser och också att man rättar till bakgrundsorsakerna.
- Tillräcklig sömn och övrig återhämtning samt motion kan skydda från utmattningssyndrom och vara en väg för tillfrisknande.

Etisk stress

- Benämningen började användas på 1980-talet för att beskriva upplevda moraliska konflikter som inverkar på vårdens yrkesgrupper
- Etisk stress uppstår när,
  - De yttre begränsningarna gör att vårdaren/arbetaren måste utföra arbetet på fel sätt.
ELLER
  - Vårdaren/arbetaren är osäker på vad som är rätt arbetsmetod.
- **Etisk stress betyder sådan överbelastning i arbetet, som orsakar moraliska konflikter**

Utmattning / Etisk stress

Orsak till utmattning /etisk stress

- Organisatoriska begränsningar på arbetsplatsen
- Utmaningar som beror på personrelationer eller beslutsordning
- Utmaningar som beror på vården av patienter / kunder
- Känsla av osäkerhet och avsaknad av kompetens

Följder av etisk stress

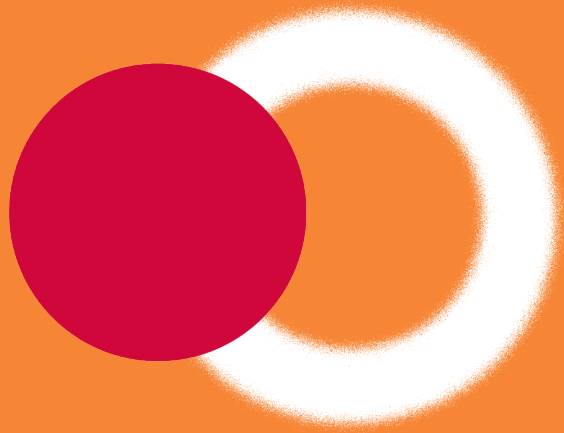
- Frånvaro
- Psykisk ohälsa
- Ohälsosamma och osociala levnadsvanor
- Fysiska symtom

→ **Etisk stress är en vanlig psykosocial stressfaktor som försvagar arbetsförmågan.**

Tack!

JHL

